

07.10.2026

Naleraq

EM2026/292

Kuno Fencker

Om Rådet for Inuit-rettigheder i Grønland

Forslag til Inatsisartut-beslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte forslag til ændring af Inatsisartutlov om Rådet for Inuit-rettigheder i Grønland, således at medlemskab af Rådet for Inuit-rettigheder i Grønland omfattes af reglerne om borgerligt ombud. Lovforslaget skal fremsættes senest ved FM 2027.

(Medlem af Inatsisartut, Nivi Rosing, Inuit Ataqatigiit)

Første behandling

På vegne af Naleraq vil vi gerne takke forslagsstilleren for forslaget.

Vi mener, at medlemmerne af Rådet for Inuit-rettigheder ikke bør lide et økonomisk tab som følge af deres vigtige arbejde for samfundet.

Naleraq er imidlertid ikke enig i den foreslåede løsning.

Problemet består i, at nogle af medlemmerne er nødt til at rejse for at deltage i møder og derfor kan være væk fra deres almindelige arbejde i flere dage og dermed miste den indkomst, de ellers ville have haft.

Deres rejse, ophold og dagpenge kan dækkes.

Men hvis de samtidig mister indtægt fra deres almindelige arbejde, består det økonomiske tab fortsat.

Naleraq mener derfor, at netop dette problem bør løses direkte.

Når der er tale om tabt arbejdsfortjeneste, bør den dækkes.

Hverv som folkevalgt eller offentligt udpeget har en særlig retlig status. Naalakkersuisut har desuden selv anerkendt, at der ikke bør etableres en pligt til at være medlem – for dette hverv er ikke et tvungent hverv, men et medlemskab, man frivilligt påtager sig.

Hvorfor skal vi så udvide denne bestemmelse, når det egentlige problem er et helt andet?

Naleraq mener, at en mere ligelig løsning vil være at kompensere dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste.

På den måde vil ansatte i Selvstyret, ansatte i den private sektor, selvstændige erhvervsdrivende, fiskere og fangere i udgangspunktet kunne behandles mere lige.

Rådet har allerede et sekretariat

Vi skal samtidig huske på, at Rådets medlemmer ikke skal fungere som administrativt personale.

Rådet skal udstikke retning, drøfte, rådgive og træffe beslutninger.

Det administrative arbejde er sekretariatets opgave.

Naleraq mener, at dette er vigtigt at fremhæve, fordi vi gennem de senere år har oprettet en række råd, talspersonsinstitutioner og forskellige organer. Disse koster efterhånden samfundet op mod 20 mio. kr. om året.

Vi har en børnetalsmand, en handicaptalsmand, en ældretalsmand, et Ligestillingsråd og et Råd for Inuit-rettigheder.

Naleraq mener, at disse opgaver er vigtige. Når de politiske opgaver ikke kan løftes tilstrækkeligt, har det desværre været nødvendigt at oprette sådanne institutioner. Fordi Inatsisartuts muligheder for at rejse ud og møde vælgerne er så begrænsede, har det været nødvendigt at etablere talpersoner og råd.

Naleraq foreslår ikke, at disse institutioner skal nedlægges.

Men Grønland har en lille befolkning og begrænsede økonomiske og menneskelige ressourcer.

Derfor bør vi spørge:

Hvorfor skal de alle sammen have hver deres administration?

Hvorfor skal de alle sammen hver især organisere IT, regnskab, revision, sekretariatsfunktioner og administration?

Naleraq mener, at sådanne servicefunktioner med fordel kan samles i højere grad.

De enkelte talpersoner og råd skal fortsat bevare deres lovbestemte opgaver, deres uafhængighed og deres beslutningskompetence.

Men de vil eksempelvis kunne dele:

Kontorfaciliteter, IT, sekretariatsfunktioner, økonomiadministration, regnskab, revision samt fælles administrative servicefunktioner.

Uafhængighed betyder ikke, at al administration nødvendigvis skal drives hver for sig.

Hvis vi kan reducere de midler, der anvendes på administration, kan flere midler i stedet anvendes direkte på borgernes rettigheder, rådgivning og de egentlige kerneopgaver.

Midlerne i landskassen, som borgerne finansierer gennem deres skatter, bør anvendes bedst muligt.

Naleraq fremsætter derfor følgende ændringsforslag

Naleraq kan ikke støtte hverken beslutningsforslaget eller Naalakkersuisuts ændringsforslag i den form, de foreligger.

I stedet fremsætter vi følgende ændringsforslag:

Naalakkersuisut pålægges senest ved EM 2027 at fremsætte forslag til ændring af Inatsisartutlov om Rådet for Inuit-rettigheder, således at medlemmer af Rådet kan få dækket dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med Rådets officielle møder, på forhånd godkendte opgaver samt nødvendige rejsedage. Ordningen skal gælde både lønmodtagere og selvstændigt erhvervsdrivende, og der må ikke ydes dobbelt kompensation for samme indkomsttab i den pågældende periode.

Med denne løsning kan det konkrete problem løses direkte.

Naleraq mener, at dette vil være en mere ligelig, gennemskuelig og for Grønland mere passende løsning.

Tak.